

Sygn. akt VII U 1903/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 października 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Małgorzata Kowalska

Protokolant sekretarz sądowy Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 08 października 2015 roku w Lublinie

sprawy z odwołania D. K.

z udziałem zainteresowanej Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek odwołania D. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 10 stycznia 2012 roku znak:(...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 1903/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 stycznia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił D. K. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu J. K. podnosząc, że Komisja Lekarska orzeczeniem z 5 stycznia 2012 roku orzekła, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy, ale datę powstania tej niezdolności ustalono na dzień 31 grudnia 2009 roku, a więc nie powstała ona w okresie od 23 sierpnia 1973 roku do 23 sierpnia 1989 roku tj. do ukończenia 16 – tego roku życia ani w okresie od 1 września 1989 roku do 23 czerwca 1992 roku tj. w okresie nauki w szkole (decyzja – k. 23 a.r.).

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca podniósł, że decyzja powyższa jest krzywdząca, a ponadto wydana z naruszeniem prawa u niezgodna z wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 2 października 2010 roku, sygn. akt VIII U 3750/08, którym to przyznano skarżącemu prawo do renty socjalnej (k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumenty leżące u podstaw zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazano, iż renta socjalna została skarżącemu ustalona przed 30 września 2003 roku, w oparciu o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, zaliczające wnioskodawcę do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Rentę tą pierwotnie wypłacał ośrodek pomocy społecznej, a od dnia 1 października 2003 roku wypłatę przejął i kontynuował do dnia 31 lipca 2008 roku ZUS. Następnie na okres od dnia 31 grudnia 2009 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku renta socjalna została przywrócona wyrokiem Sądu Okręgowego (k. 3 a.s.).

Postanowieniem z dnia 8 października 2013 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego Z. K., matkę D. K. (k. 77v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

D. K. urodził się w dniu (...).

Wnioskodawca pobierał rentę socjalną, na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 października 2003 roku, przyznaną w oparciu o orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L. z dnia 16 lipca 2003 roku, zaliczające D. K. do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Renta ta została przyznana na okres do 31 lipca 2008 roku, a wypłacana była przez Miejsko Ośrodek Pomocy Społecznej. W związku z wejściem w życie od dnia 1 października 2003 roku ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej, wypłatę przyznanego wcześniej świadczenia przejął organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. (decyzja k. 6, t. II a.r.).

Zakład wypłacał skarżącemu rentę socjalną do dnia 31 lipca 2008 roku, na podstawie w/w orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W związku z zakończeniem tego okresu skarżący złożył w dniu 5 czerwca 2008 roku o przyznanie prawa do renty socjalnej na dalszy okres (k. 76, t. II a.r.). Decyzją z dnia 29 lipca 2008 roku organ rentowy odmówił prawa do renty socjalnej uznając, iż nie jest on całkowicie niezdolny do pracy (orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS k. 87, t. II a.r. oraz decyzja k. 88, t. II a.r.).

Decyzję tą wnioskodawca zaskarżył. W toku postępowania Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, iż wnioskodawca na dzień po ustaniu prawa do renty socjalnej tj. na 1 sierpnia 2008 roku nie był całkowicie niezdolny do pracy, jednakże niezdolność ta powstała ponownie w dniu 31 grudnia 2009 roku. W tych okolicznościach Sąd wyrokiem z dnia 2 listopada 2010 roku, sygn.. VIII U 3750/08 przywrócił skarżącemu prawo do renty socjalnej od dnia 31 grudnia 2009 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku (vide akta sprawy VIII U 3750/08).

W dniu 6 października 2011 roku D. K. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 3 września 2011 roku ojcu – J. K. (k. 1-3 a.r.).

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 25 listopada 2011 roku ustalił, iż wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy do dnia 30 listopada 2014 roku, a niezdolność ta powstała w okresie nauki w szkole zawodowej tj. od 1 września 1989 roku do 23 czerwca 1992 roku (k. 12 a.r.). Do orzeczenia tego zgłoszono zarzut wadliwości, a Komisja Lekarska ZUS orzekająca w dniu 5 stycznia 2012 roku zmieniła to orzeczenie w zakresie daty powstania całkowitej niezdolności do pracy – uznała, iż powstała ona w dniu 31 grudnia 2009 roku i trwa nadal. Nie stwierdzono natomiast aby całkowita niezdolność do pracy powstała w okresach do ukończenia przez skarżącego 16- tego roku życia tj. do 23 sierpnia 1989 roku ani w okresie nauki w szkole ponadpodstawowej tj. od 1 września 1989 roku do 23 czerwca 1989 roku (k. 19 a.r.).

Na tej podstawie organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 10 stycznia 2012 roku odmówił skarżącemu prawa do renty rodzinnej (k. 23 a.r.).

W toku postępowania Sąd ustalił, iż D. K. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy z powodu schorzenia neurologicznego jakim jest stwardnienie rozsiane, powodującym dodatkowo zaburzenia w sferze psychicznej. Niezdolność ta, w stopniu całkowitym istnieje u wnioskodawcy od dnia 31 grudnia 2009 roku. Rozpoznanie stwardnienia rozsianego postawiono w 2000 roku, pierwszy rzut choroby w postaci pozagałkowego zapalenia nerwu wzrokowego lewego badany przebył zaś w 1990 roku. Zapalenie to, zdiagnozowano wprawdzie jako pierwszy objaw kliniczny schorzenia neurologicznego, jednak nie pozostawiło ono żadnych następstw klinicznych. Od czasu jego wystąpienia do 2000 roku stan neurologiczny skarżącego był stabilny. Od 2000 roku datuje się występowanie u wnioskodawcy rozsianych objawów uszkodzenia OUN. Choroba występowała od tego czasu z okresami pogorszenia klinicznego (tzw. rzutów) wymagających hospitalizacji szpitalnych w roku 2005, 2006 i 2007, po których następowała poprawa stanu klinicznego chorego. Dopiero pod koniec 2009 roku stan kliniczny chorego uległ dalszemu pogorszeniu, postępować zaczęły objawy kliniczne stwardnienia rozsianego pod postacią dyzatrii (zaburzenia mowy),

niedowładu kończyn prawych, niezborności czterokończynowej oraz okresowego nietrzymania moczu. Postępujące objawy uszkodzenia OUN spowodowały wówczas ograniczenie sprawności organizmu w stopniu powodującym uznanie całkowitej niezdolności do pracy. Leczenie psychiatryczne skarżący rozpoczął zaś od kwietnia 2010 roku z diagnozą epizodu depresyjnego. W dniu 8 maja 2010 roku odwołujący po raz pierwszy przebywał na Oddziale (...) od tego czasu następuje dalsze pogarszanie się jego stanu psychicznego, diagnozowane jako organiczne zaburzenia nastroju i osobowości oraz organiczną chwiejność afektywną w przebiegu stwardnienia rozsianego. Stan narządu wzroku nie sprowadza natomiast całkowitej niezdolności do pracy ani obecnie ani w przeszłości. Ostrość wzroku oka prawego jest obecnie bardzo dobra, zarówno do dali jak i do bliży. Oko lewe źle widzi z powodu zaniku nerwu wzrokowego. Wnioskodawca jest jednak zaadaptowany do niedowidzenia okiem lewym, wobec tego stan jego stanowi przeciwwskazanie do pracy wymagającej widzenia obuocznego ale nie powoduje całkowitej niezdolności do pracy. Zaburzenia urologiczne spowodowane postępowaniem stwardnienia rozsianego – tzw. pęcherz neurogeny oraz okresowe nietrzymanie moczu do chwili obecnej nie powodowało całkowitej niezdolności do pracy u badanego (vide opinia okulisty, urologa, neurologa i psychiatry k. 38 a.s., opinia psychologa k. 55-56 a.s., opinia uzupełniająca psychiatry k. 61 a.s., opinie uzupełniające psychiatry k. 82 a.s., neurologa, okulisty oraz psychiatry k. 84-86 a.s., opinia innych biegłych psychiatry, okulisty i neurologa k. 130 a.s.)

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach rentowych wnioskodawcy oraz na opiniach biegłych lekarzy sądowych – specjalistów z zakresu neurologii, psychiatrii, psychologii, okulistyki oraz urologii. Biegli neurologi oraz psychiatry, opiniujący w niniejszej sprawie w dwóch niezależnych zespołach zgodnie uznali D. K. za osobę całkowicie niezdolną do pracy jako przyczynę wskazując neurologiczne schorzenie podstawowe tj. stwardnienie rozsiane oraz jego następstwa związane z zaburzeniami psychiatrycznymi. Biegli okuliści oraz urolog wskazali, iż następstwa stwardnienia rozsianego w zakresie ich specjalności nie powodują obecnie ani nie powodowały wcześniej całkowitej niezdolności do pracy. W uzasadnieniu opinii biegły neurolog wskazał kategorycznie, iż daty powstania częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy nie wyznacza data zachorowania na stwardnienie rozsiane, a określa ją stopień upośledzenia funkcji ustroju spowodowane przez tą chorobę, Można zatem chorować na stwardnienie rozsiane przez wiele lat i zachowywać przy tym pełną zdolność do pracy. Sytuacja takie nie jest niczym szczególnym ani odosobnionym. Biegły wskazała wręcz, iż charakter tej choroby, wskazuje iż zwykle po przebytych rzucie i związanym z tym znacznym deficycie neurologicznym, stosunkowo szybko następuje poprawa stanu zdrowia i istotne zmniejszenie się tego deficytu. Taki też przebieg choroby obserwowany był u wnioskodawcy, a dopiero kolejne rzuty stopniowo nasilały utrwalony deficyt neurologiczny, czyniąc opiniowanego niezdolnym do pracy. Dodatkowa dokumentacja leczenia ambulatoryjnego, przedstawiona przez skarżącego w toku postępowania, a będąca przedmiotem oceny biegłych sądowych, potwierdziła w ich opinii, brak podstaw do uznania całkowitej niezdolności do pracy z przyczyn neurologicznych przed datą 31 grudnia 2009 roku.

Biegli wydali powyższe opinie po zebraniu wywiadu i przeprowadzeniu badania wnioskodawcy, następnie w ramach uzupełnienia odnosili się do przedstawianej przez skarżącego dodatkowej dokumentacji medycznej oraz wnoszonych przez niego zastrzeżeń. Nadto do wydania opinii Sąd dodatkowo dopuścił zespół innych biegłych neurologa, psychiatry i okulisty, w celu ponownej oceny stanu całości dokumentacji dotyczącej leczenia skarżącego. Biegli nadto dysponowali oprócz dokumentacji rentowej wnioskodawcy także aktami sprawy VIII U 3750/08, w której to sprawie Sąd Okręgowy dokonał określonych ustaleń, które nie zostały skutecznie podważone. W szczególności nie zostały zanegowane ustalenia dotyczące daty powstania u D. K. całkowitej niezdolności do pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd uznał, iż opinie biegłych wydane w niniejszej sprawie są wiarygodne. Nie ma podstaw do ich kwestionowania, zostały bowiem opracowane przez lekarzy posiadających wysokie kwalifikacje zawodowe i doświadczenie z zakresu schorzeń występujących u skarżącego. Biegli posiadają bardzo duże doświadczenie orzecznicze występując w szeregu spraw sądowych, w których jest potrzeba oceny stanu zdrowia wnioskodawców ubiegających się o ustalenie niezdolności do pracy w związku ze świadczeniami rentowymi. Wszechstronnie ocenili oni obecny stan zdrowia D. K. oraz przebieg jego choroby od 1990 roku i wydali opinię po przebadaniu go i po zapoznaniu się z treścią dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy. Biegli wnikliwie zapoznali się z dokumentacją wnioskodawcy zgromadzoną przy okazji ubiegania się o rentę socjalną. Wykonane opinie należycie

uzasadnili odnosząc się do wcześniejszych orzeczeń komisji lekarskich ZUS. Wnioski w nich zawarte są logiczne i przekonywujące.

W tej sytuacji skoro żadna ze stron nie składała innych i nowych wniosków dowodowych, Sąd uznał, że podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie winny być wywołane w sprawie opinie biegłych. Opinie wzajemnie się uzupełniają i są wystarczające do wydania orzeczenia.

Niewątpliwie schorzenie wnioskodawcy istniało dużo wcześniej niż data ustalenia całkowitej niezdolności do pracy i tego faktu nikt nie kwestionował. Istotne jednak z punktu widzenia uprawnień do renty rodzinnej jest to czy schorzenie to powodowało całkowitą niezdolność do pracy w okresach uprawniających do uzyskania prawa do renty rodzinnej.

Odwołanie D. K. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz.748) do renty rodzinnej uprawnione są dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione.

Przepis art. 68 ust. 1 stanowi, że dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jak wynika z dokumentacji medycznej zawartej w aktach rentowych oraz szeregu orzeczeń komisji lekarskich wydanych wobec wnioskodawcy schorzenie neurologiczne ma charakter postępujący i prowadzi do pogorszenia stanu tak neurologicznego jak i psychicznego. Na przestrzeni kolejnych lat występowały u wnioskodawcy kolejne rzuty stwardnienia rozsianego, lecz dopiero pod koniec 2009 roku stan jego zdrowia znacznie się pogorszył. Z dokumentów medycznych wynika, że po pierwszym rzucie choroby, jak i po kilku następnych proces degradacji układu nerwowego ustępował, a stan chorego umożliwiał mu podjęcie pracy zawodowej. Wnioskodawca dopiero był od 2000 roku uznawany za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i na tej podstawie przyznawano mu prawo do renty socjalnej do 2008 roku. W okresie późniejszym w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej wnioskodawca, na potrzeby wydłużenia przyznania prawa do renty socjalnej poddany został ocenie, czy występuje u niego całkowita niezdolność do pracy związana z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 – tego roku życia bądź nauki w szkole. Niezdolność taką stwierdzono, ustalając datę jej powstania na dzień 31 grudnia 2009 roku. W niniejszym postępowaniu biegli w pełni podzielili ten pogląd, wskazując jednocześnie, iż niezdolność do pracy nie powstała u wnioskodawcy przed ukończeniem 16 –tego roku życia bądź w okresie nauki w szkole tj. do 23 czerwca 1992 roku.

Reasumując należy wskazać, iż w przedmiotowej sprawie Sąd, w sposób niebudzący wątpliwości ustalił, że skarżący chociaż jest osobą całkowicie niezdolną do pracy nie spełnia warunku do przyznania mu prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu. Prawo do renty rodzinnej mogłoby mu zostać ustalone w sytuacji gdyby uznano, że całkowita niezdolność do pracy powstała u niego w okresie do ukończenia 16 roku życia (czyli do 23 sierpnia 1989) lub w okresie do ukończenia nauki w szkole tj. w okresie pomiędzy wrześniem 1989 roku a 23 czerwca 1992 roku. Tymczasem wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy ale ustalona całkowita niezdolność nie powstała do ukończenia 16 lat oraz do ukończenia nauki w szkole w czerwcu 1992 roku.

Orzekając w sprawie Sąd oparł się na opiniach biegłych, weryfikowanych dokumentacją medyczną. Należy przy tym zwrócić uwagę na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2007 r. (III UK 130/06, OSNP 2008/7-8/113, Lex 368973), zgodnie z którym „opinia biegłych dostarcza sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania

oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania zatrudnienia lub jej braku. Sąd nie może - wbrew opinii biegłych - oprzeć ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu”. Sąd orzekający to stanowisko w pełni podziela.

W tej sytuacji należy stwierdzić, iż stan zdrowia D. K., jakkolwiek powodujący obecnie całkowitą niezdolność do pracy z powodu powstania tej niezdolności w okresie po ukończeniu 16 lat i po ukończeniu nauki, nie jest całkowicie niezdolny do pracy oraz samodzielnej egzystencji powoduje nie można przyznać mu prawa do renty rodzinnej.

W tym stanie rzeczy, na podstawie wyżej cytowanych przepisów i treści art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.